

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Toimintakertomus 2018

Helsinki

Sisältö

Toimialajohtajan katsaus	
Liikkeelle kohti yhteisiä kokemuksia	4
Kulttuuri kutsui, hyvinvointi houkutti	6
Uusia kulttuuritiloja ja tilastojen kärkisijoja	6
Keskustakirjasto Oodin valmistuminen vaikutti koko kaupunginkirjaston toimintaan ...	7
Kaupunginmuseon asiakastyytyväisyys huippuluokkaa	9
Taidemuseo jatkoi huipputyörytelyiden sarjaa ja käynnisti Helsinki biennaalin valmistelun	9
Kaupunginorkesterin konserttien täyttöaste yli 90 prosenttia	10
Yleisten kulttuuripalvelujen ohjelma houkutti yleisöä kulttuurikeskuksiin.	11
Liikuntapalvelut ylitti tavoitteet ja tarttui liikkumattomuuden haasteeseen	13
Strategian keinoin liikkumisen puolesta	13
Venepaikkojen haku muuttui sähköiseksi	13
Tutkimus todisti: liikunnan avustukset jaetaan sukupuolittain tasapuolisesti	13
Kaunis kesä toi vilskettä maauimaloihin – uusia liikuntapaikkoja valmistui	14
Hiihto- ja luistelukausi jäi lyhyeksi – ulkosaaret täyttyivät vierailijoista	16
Liikuntaan aktivointi – palvelua kehitettiin ajan vaatimuksia vastaavaksi	16
Nuorten hyvinvointi on Helsingille sydämenasia	18
Nuoria kohdattiin eri yhteyksissä ja autettiin kesätyönhaussa	18
Ruutia nuorten vaikuttamiseen	18
Järjestöjen ja nuorten ryhmien tukeminen	19
Nuorisotyön kehittäminen ja hankkeet	19
Toimialan hallinto	22
Ympäristötavoitteiden toteutuminen	26
Taloukskatse	26
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	27

Toiminta-ajatus

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ylläpitää ja parantaa eri-ikäisten helsinkiläisten mahdollisuuksia henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin, sivistymiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen ja tukee Helsingin elinvoimaisuutta.

Toimiala vastaa kirjastoaineistosta, museo- ja taidemuseokokoelmista ja kulttuuriperinnön ylläpitämisestä. Toimiala huolehtii kulttuuriympäristön vaalimiseen liittyvistä viranomaistehtävistä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala toimii kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaisuudessa.

Toimialan arvot

Osallisuus, vaikuttavuus, yhdenvertaisuus

Organisaatio 2018

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Palvelukokonaisuudet ja palvelut

Toimialajohtaja Tommi Laitio

Kulttuuri

Kulttuurijohtaja

Tuula Haavisto

- HAM Helsingin taidemuseo
- Kaupunginkirjasto
- Kaupunginmuseo
- Kaupunginorkesteri
- Yleiset kulttuuripalvelut

Liikunta

Liikuntajohtaja

Tarja Loikkanen

- Liikuntaan aktivointi
- Liikuntapaikat
- Ulkoilupalvelut

Nuoriso

Nuorisasiainjohtaja

Mikko Vatka

- Itäinen nuorisotyö
- Läntinen nuorisotyö
- Pohjoinen nuorisotyö

Toimialan hallinto

Hallintojohtaja Kirsti Laine-Hendolin

Hallinto-
palvelut

Henkilöstö-
palvelut

Kehittämisen-
palvelut

Talous- ja
suunnittelu-
palvelut

Tietohallinto-
palvelut

Tilapalvelut

Viestintä- ja
markkinointi-
palvelut

Toimialajohtajan katsaus

Liikkeelle kohti yhteisiä kokemuksia

Länsimainen elämäntapa on lisännyt istumisen määrää ja vähentänyt arjessa olevaa hyötyliikuntaa olemattomalle tasolle. Hiukan kärjistäen voisi sanoa, että nykyisin elämästä on mahdollista selvitä ilman yhtäkään hikipisaraa. Säännöllisen liikunnan lisäksi meistä jokaisen kannattaisi seistä, kävellä ja pyöräillä enemmän kuin nyt.

Helsinki käynnisti vuonna 2018 laajan liikku-misohjelman, jonka vetovastuu on kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla. Liikkumisohjelmalla palautetaan arkiliikkuminen osaksi normaalia tapaa elää, opiskella ja viihtyä Helsingissä. Liikkumista ei ratkaista syyllistämällä. Kaikki syyt lähteä liikkeelle ovat yhtä hyviä ja kaikki lisäliike on hyväksi. Syyt lähteä liikkeelle taas voivat olla treffit kaupungilla, ystävän suosit-

telema taidenäyttely, isovanhemman kutsu konserttiin, kirjastovarauksen nouto, elokuvailta nuorisotalolla, päiväkotiryhmän retki lähiluontoon, lätkämätsi tai pyöräilyn tarjoama hengähdystauko työpäivän keskellä.

Tarvitsemme esteiden raivaamista liikkumisel- selta sekä houkuttelevia kaupunkikokemuksia. Aktiivisen elämän terveyshyödyt keholle ja mielelle ovat suunnattomat. Juuri vapaa- ehtoisuuteen perustuvissa vapaa-ajan palveluissa on tärkeää ymmärtää tarkemmin sitä, miksi jotkut lähtevät liikkeelle ja toiset eivät. Esteet voivat olla liukkaita kävelyteitä, pelkoa syrjinnästä tai epäselviä ohjeita. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan on tehtävä palvelu- jen löytämisestä ja käyttämisestä nykyistä paljon helpompaa ja houkuttelevampaa. Se tarkoittaa kaikkea kohdistetusta markkinoin- nista ja hyvistä sisällöistä toimiviin digitaali- siin palveluihin tai suur tapahtumien järjestä- miseen Helsingissä.

Vuoden 2018 joulukuussa avattu keskus- takirjasto Oodi on esimerkki siitä, miten luodaan syitä lähteä liikkeelle. Avajaisvi- konloppuna ihmiset jonottivat pakkasessa päästäkseen näkemään uuden kirjaston. Erityisesti lastenkirjat lähtivät hyllyistä ko- teihin kovalla tahdilla. Oodista on myönnetty tuhansia uusia kirjastokortteja. Oodi on ollut suosittu jokaisena aukiolopäivänään. Oodi osoittaa, että ihmiset haluavat lähteä liikkeel- le ihmisten pariin.

Oodin lisäksi vuoden aikana avattiin esimer- kiksi kulttuurikeskus Caisa Kalliossa, kirjasto ja nuorisotila Laajasalon ostoskeskuksessa sekä tekonurmet Latokartanossa ja Kannel- wmäessä. Helsingin kaupunginmuseo oli vuonna 2018 kävijämääriltään Suomen suosituin museo. Hyvä kesä veti valtavat määrät ihmisiä maauimaloihin. Kaikki nämä sekä

muut kulttuurin ja vapaa-ajan paikat toivat erilaisia helsinkiläisiä ja Helsingin vieraita koolle yhteisten kokemusten pariin.

Yhteisen, rauhanomaisen elämän rakentami- nen on yksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tärkeimmistä tehtävistä. Myös yhteiselämän olosuhteet ovat muuttuneet. Helsinki ei ole saareke, vaan osa maailmaa. Monelle helsin- kiläiselle Somalian, Yhdysvaltain, Ranskan tai Syyrian tapahtumat eivät ole ulkomaan uutisia, vaan kertomuksia perheenjäsenistä ja ystävistä. Maailma on täällä ja me olemme maailmassa.

Internet on muuttanut käsitystämme lähei- sestä, kaukaisesta, samanlaisesta ja erilai- sesta. Ihmisten on hyvin vaikea ymmärtää tai ohjata sitä, mitä valintoja sosiaalisen median alustat tai hakukoneet tekevät puolestamme. Algoritmit ohjaavat meitä näkemään kal- taistemme ihmisten valintoja ja mielipiteitä. Näin syntyy helposti yksipuolinen vääristynyt kuva todellisuudesta. Jos vietämme aikaa vain samanmielisten kanssa, erilaisuus alkaa näyttää uhkaavalta.

Helsinki on kansanvaltainen yhteisö. Kansan- vallan eli demokratian toiminta edellyttää, että me tunnustamme itsestämme erilaisten ihmisyyden ja uskomme mahdollisuuksiin elää yhdessä. Vuonna 2018 vietettiin sisäl- lissodan 100-vuotismuistovuotta. Helsingin kaupunki huomioi muistovuotta monin eri tavoin ja tapahtumin. Aihe oli esillä muun muassa Hakasalmen huvilan näyttelyssä. Se ja muut tapahtumat olivat tärkeä muistu- tus siitä, miksi tarvitsemme yhteisiä koke- muksia.

Tommi Laitio
toimialajohtaja

Kulttuuri kutsui, hyvinvointi houkutti

Toimialan palvelukattaus oli jälleen runsas ja tarjosi elämyksiä ja kokemuksia kaikille ympäri kaupungin. Tarjolla oli kuultavaa sinfoniakonserteista Big Band -musiikkiin, nähtävää nykyaikaisesta teatteriesityksiin ja koettavaa pelkojen maailmasta laajennettuun todellisuuteen. Myös liikunnan ystävälle oli valinnanvaraa laidasta laitaan: kuntoaan pääsi vaalimaan niin uima-altaissa, puistojumppissa tai jalkapallokentillä kuin luistinradoilla, hiihtoladuilla ja kuntosalillakin.

Uusia tiloja ja tilastojen kärkisijoja

Vuoden aikana asiakkaille avattiin uusia kulttuuripalveluja tarjoavia tiloja. Elokuussa ovensa avasi uudessa ympäristössä Kulttuurikeskus Caisa, joka muutti Kluuvista Kallioon ns. Elannon kortteliin entisen Leipätehtaan modernisoituihin tiloihin. Kaupungin ensimmäinen kauppakeskuskirjasto- ja nuorisotaloyhdistelmä avattiin puolestaan marraskuussa Laajasalossa kauppakeskus Saaressa.

Kauan odotettu keskustakirjasto Oodi – Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden hanke – valmistui joulukuussa ja sen avaaminen noteerattiin myös kansainvälisesti.

Molemmat museot – kaupungin museo ja Taidemuseo - olivat kansallisessa kävijätalastokärjessä. Näyttelyitä, kuten Graffitiä ja Clubbingia sekä draamallista Vihan kevät –kokonaisuutta kiitettiin kiinnostavasta tematiikasta ja laadusta.

Jos olivat museoiden kävijätalastot ilahduttavat, niin olivat myös kaupunginorkesterin, sillä sen konserttien täyttöaste säilyi

ennätystasolla. Kiertue klassisen musiikin ydinalueelle Keski-Eurooppaan oli myös menestyksenkäs.

Selvitys kaupungin seitsemän kulttuurikeskuksen toimintakonseptista valmistui. Avustusperiaatteet uudistettiin ja osallistuttiin yhteisen harrastus- ja liikumishankehaun järjestämiseen nuorison ja liikunnan kanssa. Kulttuurista vanhustyötä kehitettiin kaupunginhallituksen erillismäärärahalla.

Kulttuurilakien päivittäminen jatkui. Lautakunta lausui ehdotuksista esittävän taiteen ja museoiden valtionrahoituksen uudistamiseksi sekä laiksi kuntien kulttuuritoiminnasta. Muita keskusteluteemoja olivat mm. kulttuurin vaikuttavuus ja sen yhteiskunnallisen roolin laajeneminen muille toimialoille. Kaupunki liittyi Lontoon vetämään World Cities Culture Forum –verkostoon, joka tarjoaa tietopohjaa ja kokemusten jakamista kulttuurin laajenevasta käytöstä ja merkityksestä maailman johtavien kulttuurikaupunkien kesken.

Tulevaisuutta suunniteltiin aktiivisesti. Taidemuseota työllisti ensimmäisen Helsinki Biennaalin valmistelu vuodelle 2020. Kulttuuripalvelukokonaisuuden koordinoima Töölönlahti-verkosto selvitti monipuolisesti alueen käyttöä koskevia kaupunkilaisten näkemyksiä. Kaupunginorkesterin kummilapsikonseptin laajentamista useammalle taiteen ja kulttuurin alueelle ja sen ulottamista jokaiseen vuosiluokkaan pohjustettiin, samoin käynnistettiin taide ja kulttuurivisiotyötä 2030. Kaupunginkirjaston siirtymistä omaksi organisatoriseksi palvelukokonaisuudekseen 1.1.2019 valmisteltiin vuoden loppupuolella.

Keskustakirjasto Oodin valmistuminen vaikutti koko kaupunginkirjaston toimintaan

Joulun 5. päivä avattu keskustakirjasto Oodi lunasti hienosti paikkansa kaupungin kulttuuritarjonnassa. Sen kävijäodotukset ylittyivät jo ensimmäisinä viikkoina, ja kaik-

kiaan uudessa kirjastossa kirjattiin joulukuun 2018 aikana 300 000 käyntiä ja 70 000 lainaa. Oodin avajaistapahtumiin osallistui kaikkiaan 55 000 kävijää.

Oodin avaaminen aiheutti koko kaupunginkirjastossa henkilöstöjärjestelyjä, sillä sen henkilöstövahvuutta täydennettiin muiden kirjastojen henkilökunnalla. Noin 5 % kaupunginkirjaston henkilöstöstä siirtyi Oodin tehtäviin.

Samalla valmisteltiin muun kirjastoverkon uudenlaista yhteistoimintaa luomalla kirjastoista maantieteelliset palvelualueet ja perustamalla alueellisia tiimejä.

Oodin ansiosta Suomen kirjastot nousivat vuoden aikana näkyvästi esiin kotimaisessa ja kansainvälisessä mediassa. Oodin medianäkyvyyden laskennallinen arvo vuonna 2018 oli yli kymmenen miljoonaa euroa. Kumppaniorganisaatioista Fazerin ravintola ja kahvila, kaupunginkanslian Helsinki-info, kaupunkiympäristötoimialan Brygga, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan leikkipuisto Lorun

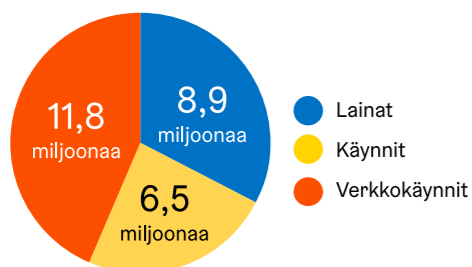
sisätilat ja EU@Oodi –infopiste löysivät nekin heti joulukuussa asiakkaansa.

Kaupunginkirjaston valtakunnallinen kehittämisyksikkö ylläpiti ja kehitti valtakunnallisia verkkopalveluja. Se oli mukana valmistelussa ja toteuttamassa kirjastojen valtakunnallista asiakaskyselyä. Monikielinen kirjasto palveli asiakkaita koko Suomessa. Helsingin kaupunginkirjastossa kotipaikkaansa pitävä yleisten kirjastojen konsortio toteutti kokeilun Tammen kanssa tilaamalla Suomen kirjastoihin uusintapainoksia loppuunmyydyistä lasten ja nuorten kirjoista.

Vuoden aikana valmisteltiin kaupunginkirjaston muutos neljänneksi Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palvelukokonaisuudeksi jo olemassa olevien kulttuurin, liikunnan ja nuorisopalvelukokonaisuuksien rinnalle. Toimialan organisaatiota koskeva muutos tuli voimaan 1.1.2019 alkaen.

Herttoniemen kirjasto-nuorisotilan suunnittelu käynnistyi. Oodin ICT- ja robotiikkahankkeiden lisäksi tehtiin päätös kirjaston logistiikkajärjestelmän hankinnasta ja käynnistettiin kirjastojen aineistohankinta- ja logistiikkaprosessien uudistamishanke.

Kirjastojen saavutettavuutta parannettiin kokeilemalla suurimmissa kirjastoissa ns. omatoimiaukioloa avaamalla kirjastojen ovet aamuisin tunti aikaisemmin kuin aiemmin.

**Kaupunginmuseon asiakas-
tyytyväisyys oli korkea:**

4,34/5

**Palveluita käytti kaikkiaan
1 138 438 asiakasta**

**Verkkosivuvierailuja oli
444 898**

**Näyttelykäyntejä oli
677 437**

**kasvua saavutettiin
2,4 %**

**Kaupunginmuseon Aleksanterin-
kadulla sijaitsevan lippulaivan
käyntimäärät kasvoivat parilla
tuhannella**

364 543:een

**Kaupunginmuseo oli Suomen
suosituin museo ennen Ateneu-
mia, Kiasmaa ja Kansallismuseota.
Helsinki.fi -palvelun käyttö
vakiintui hyvälle tasolle,**

**4,7
miljoonaan sivulataukseen.**

**Muuta asiantuntijapalvelua sai
16 103 asiakasta.**

**Opastettuja ryhmä kävijöitä oli
19 438**

**Yleisötapauksia järjestettiin
140
muun muassa Lux Helsingin,
Helsinki-päivän ja Taiteiden yön
yhteydessä.**

Kaupunginmuseon asiakas- tyytyväisyys huippuluokkaa

Kaupunginmuseon vuosi oli jälleen menestyksellinen. Se sai kunniamaininnan Euroopan vuoden museo (EMYA 2018) -kilpailussa helposti lähestyttävänä, kaupunkilaisten kanssa yhteistyössä toimivana museona. Museo oli esillä globaalissa Best in Heritage -konferenssissa.

Maaliskuussa avattu Helsinki Clubbing – 30 vuotta savua ja stroboa –näyttelyä oli toteuttamassa yli 250 helsinkiläisen klubikulttuurin tuntijaa. Marraskuussa avattua pakohuone-tyyppistä elämyksellistä Pelko-kokonaisuutta pohjustettiin kyselyllä. Esiin nousi mm. eriarvoisuuden lisääntymiseen, ilmastomuutokseen, vihapuheeseen sekä sairastumiseen ja kuolemaan liittyviä pelkoja.

Hakasalmen huvilan 100 ja rapiat -valokuvanäyttely jatkui maaliskuun loppuun. Muistovuoden 1918 tärkein panostus oli Sirpa Kähkösen Vihan kevät - Helsinki 1918 –draamaproduktion kantaesitys ja siihen liittyvä Jan Kailan ja Japo Knuutilan valokuvainstallaatio. Esityksiä oli 34 ja katsojia noin 1 200. Hanketta täydensi osallistava Nuoret sodassa –draama, jonka 34 esitystä näki 602 oppilasta. Projektin elävöitti historiaa ja teki vaikeaa aihetta ymmärrettäväksi draaman keinoin. Syksyllä avatussa Suruton kaupunki –kohtauksia 1920-luvun Helsingistä –näyttelyssä esiteltiin aikalaisten kokemuksia ja jännitteisen ajan moniäänisyyttä.

Työväenasuntomuseota ei avattu yleisölle taloussyistä. Hakasalmen huvilan näyttelyihin otettiin käyttöön pääsymaksut.

Museo isännöi lokakuussa neljättä Hack4FI – Hack your heritage -kulttuurihackathonia.

Päiväkotien ja koulujen ohjelmissa painotettiin opetussuunnitelmia ja ilmiöoppimista sekä kotoutumista. Helsinki 1878 -pienois-malliin perustuva ar-peli otettiin käyttöön.

Seniorityöhön tuotettiin Oi niitä aikoja –muistelukupaketit, joiden käyttöä opastettiin palvelutalojen virikeohjaajille työpajoissa. Lokakuussa tuotettiin iltapäivätanssit 1960-luvun hengessä Stoaan ja Kanneltaloon. Kahdeksan Muistojen matkalaukkua kiersi n. 50 eri paikassa tavoittaen n. 1700 muistelijaa. Kulttuurikaveriyhteistyö jatkui. Suosittuihin koululauluiltoihin osallistui yli 400 laulajaa, ne myös striimattiin.

Kaupunginmuseon kokoelmien avulla dokumentoidaan helsinkiläistä kulttuuriperintöä. Sitova tavoite julkisessa verkossa avatut tietueet ylittyi. Tietueita on nyt 70 160.

Kulttuuriympäristötyössä annettiin yhteensä 622 lausuntoa ja muistiota. Kaupunkilaisia osallistavassa Adoptoi monumentti –toiminnassa oli mukana noin sata henkilöä. Merkittävistä yhteiskunnallisesta vaikuttajasta Aurora Karamzinista tuotettiin kirja suomi-ruotsi sekä englanti-venäjä -versioina.

Taidemuseo jatkoi huippu- näyttelyiden sarjaa ja käynnisti Helsinki biennaalin valmistelun

HAM, Helsingin taidemuseo, oli Ateneumin, Kiasman ja Amos Rexin jälkeen Suomen neljänneksi kiinnostavin taidemuseo vuonna 2018. Näyttelyt ja oheistapahtumat vetivät Tennispalatsiin 170 359 kävijää, mikä ylitti tavoitteen. Näyttelyitä järjestettiin yhteensä 17.

Graffiti-näyttelyssä tarkasteltiin graffiti-kulttuurin eri puolia. Brittiläisten Gilbert &

Georgen THE MAJOR EXHIBITION oli taiteilijaparin ensimmäinen merkittävä näyttely Pohjoismaissa kahteenkymmeneen vuoteen. Se jatkoi HAMin linjaa kansainvälisesti merkittävien nykyaikalaisten esittelemiseksi.

Yleisöä vetivät myös Air de Paris- sekä Paavo Westerbergin Bäcksbäckan kokoelmasta kuratoima Odotin sinua -näyttely. HAM galleriassa oli seitsemän näyttelyä, HAM Mixissä olivat esillä Jussi Kivi ja Ulla Jokisalo, ja HAM Kulmassa oli vuoden aikana useita nykyaikalaisten tapahtumia. Näyttelyopastuksia oli 370 ja työpajoja 242, erillisiä tapahtumia 98. HAMin verkkosivuilla vieraili 357 425 kävijää.

Taidemuseon omissa julkisen taiteen hankkeissa painottui tilapäisyys ja osallistava yhteisötaide. Jakomäen asukkaat osallistuivat Kaisa Salmen ja Riikka Kuoppalan yhteisötaiteellisiin teoksiin. Baanalle tilattiin kansainvälisten tekijöiden Bladan ja Mick La Rockin graffititeos ja Tennispalatsin lipalle Villu Jaanison Lokki-veistos. Uusia prosenttirahateoksia aloitettiin 14 ja niitä valmistui 7 kappaletta.

HAMin kokoelmista sijoitettiin 20 kaupungin kohteeseen 275 taideteosta. Kontulan

ala-asteen Taideteokselle koti koulusta-hankkeessa oppilaat olivat mukana valitsemassa taideteoksia kouluunsa. Helsingin yliopiston taidehistorian opiskelijat osallistuivat keväällä 2018 Elina Räsäsen seminaariin, jonka aiheena oli Furuohjelmien taidekokoelma. Hanke tuotti kymmenkunta harjoitustyötä kokoelman teoksista. HAMin kokoelmista lainattiin 14 näyttelyyn 45 teosta. Jalmari Ruokokosken Sateenkaari ja Tyko Sallisen Mirri olivat esillä The Phillips Collectionin Nordic Impressions -näyttelyssä.

Uutena toimintana HAM käynnisti Helsinki Biennaalin valmistelun. HAM vastaa biennaalin sisältöjen kuratoinnista ja tuottamisesta.

Kaupunginorkesterin konserttien täyttöaste yli 90 prosenttia

Kaupunginorkesteri jatkoi edellisen syksyn teeman eli saksalaisen kielialueen musiikin parissa. Kevätkausi huipentui toukokuussa konserttikiertueella Salzburgissa ja Pariisissa. Huhtikuussa julkistetun konserttikauden 2018-19 ohjelmiston punaisena lankana on angloamerikkalainen musiikki.

Helsingin kaupunginorkesteri järjesti Musiikkitalossa 46 sinfoniakonserttia. Viihdekonsertteja ja vastaavia järjestettiin 3 ja lastenkonsertteja 23. Omien sinfoniakonserttiensa lisäksi orkesteri esiintyi Helsingin juhlaviikoilla yhdessä Tero Saarinen Companyn kanssa sekä Hartwall Arenassa Classical Trancelations in Concert -tuotannossa syyskuussa.

Konsertteihin ja muihin esiintymisiin otti osaa vuoden aikana yhteensä noin 127 702 kuulijaa. Vuonna 2018 sinfoniakonserttien täyttöaste nousi 92,3 %:iin.

Kaupunginorkesteri tuotti 22 suoraa HKO Screen -konserttilähetystä. Ne tavoittivat yhteensä n. 80 000 seuraajaa. Seitsemän konserttia kuultiin suorina lähetyksinä Yle Radio 1:ssä. Yleisradio striimasi Classical Trancelations -konsertin, jonka suoralla verkkolähetyksellä oli n. 24 000 seuraajaa. TV2 lähetti konserttikoosteen lokakuussa. Yle Arenassa konsertti katsottiin vuoden loppuun mennessä lähes 100 000 kertaa.

Uusia toimintamuotoja olivat Musiikkitalon päälämpiössä järjestetty Kohtaamisia-klubi sekä mediataideprojekti Visuaalinen alkusoitto yhteistyössä AV-arkin ja Nykyaikalaisten museo Kiasman kanssa.

Osallistavassa taiteellisessa toiminnassa jatkettiin Kummilapsiprojektia, avoimia kenraa-

liharjoituksia ja taiteilijataapaamisia. Lapsia ja nuoria tavoitettiin Juniorikonsertissa ja Pienissä alkusoitoissa.

Syyskaudella tehtiin kolme tutkimusta orkesterin yleisösuhteesta. Suomen Sinfoniaorkesterit ry. toteutti valtakunnallisen kävijä- ja ei-kävijä -tutkimuksen. Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala keräsi pikapalautetta yleisöltä kolmessa konsertissa. Vastaajilta kysyttiin myös konserttien suositteluhalukkuutta, ja orkesterin NPS-indeksi (Net Promoter Score) oli korkea, keskimäärin 81. Deloitte'n kanssa toteutettiin tutkimus kausikorttien ja kertalippujen hinnoittelusta.

Yleisten kulttuuripalvelujen ohjelma houkutti yleisöä kulttuurikeskuksiin

Yleiset kulttuuripalvelut tuotti kertomusvuonna taidekasvatusta, järjesti lähes 2 000 erilaista esitystä ja noin 100 näyttelyä. Kaupungin taide- ja kulttuurielämää rikastutettiin jakamalla avustuksia noin 17 miljoonaa euroa. Hakemuksia käsiteltiin 776, avustusta sai 559 toimijaa. Taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten uudet opetus suunnitelmat hyväksyttiin uudistettujen opetus suunnitelmien perusteiden mukaisesti.

TUOTTAJA	Esitykset/tapahtumat	Käyntikerrat/vierailijat	Oppilaita
Yleiset kulttuuripalvelut - kaupunkilaisten, järjestöjen ja organisaatioiden kanssa	1981 526	669 844	
Taidekasvatusta omissa toimipisteissä Näyttelyt Esitykset, näyttelyt ja taidekasvatusta	1585 kurssia, 16 884 h 109	111 775 330 646 781 619	21 190

Alueellisen osallistavan kulttuurityön Helsinki-mallia jatkettiin hankekauden päätösjaksolla viidessä kaupunginosassa. Mukana olleille 12 taidelaitokselle myönnettiin avustuksia koko kolmivuotiskaudella yli miljoona euroa.

Savoy-teatterille vuosi 2018 oli taloudellisesti kaikkien aikojen ennätys. Useat loppuunmyydyt tapahtumat toivat myös merkittäviä taiteellisia voittoja. Espan lavalla järjestettiin yleisökonseritteja toukokuusta syyskuulle.

Stoan taidekärkiä olivat tanssi ja nykysirkus. Paikallisten taitelijoiden tuottama esittävien taiteiden Itä 2018 –festivaali ankkuroitui Itä-Helsingin identiteetin, yhteisöllisyyden ja dialogin kehittämiseen. Stoa toimi uuden tanssin keskuksen Zodiakin esitysteatterina ja sen väistötilana. Naapuri-teeman työpaajoissa aktivoitiin asukkaita ja tehtiin teoksia mm. taideseinään ja kesällä 2019 aukeavan Stoan aukion taidevaloihin. Näyttelyt keräsivät yli 120 000 kävijää.

Vuotalossa tutustuttiin kaupunkiympäristön toimialan kanssa asemakaavapalveluiden suunnittelukilpailun tuloksiin. Esillä oli 40 arkkitehtiopiskelijoiden kilpailuehdotusta Vuosaaren keskustasuunnitelmaan. Ruotsinkielisen toiminnan verkostot tuottivat Vuotaloon hyvin räätälöityjä tuotantoja.

Big band -musiikin ystävät löysivät edelleen tiensä **Malmitalolle**. Uusia yleisöjä tavoitettiin kohdentamalla ja osallistamalla. Ruuti-rahoituksella nuorten kanssa tuotettiin Malmin Megabileet. Uudistuneen Ala-Malmin torin avajaisia vietettiin alueellisten yhteistyökumppanien kanssa. Malmitalon kesäparkki tarjosi lapsille ja nuorille kaksi viikkoa maksutonta toimintaa.

Kanneltalossa panostettiin kotimaisiin teatterin kantaesityssarjoihin sekä kiinnostavaan vierailuohjelmaan. Osa ohjelmasta haettiin esittävän taiteen ammattilaisilta avoimen tuotantohaun kautta. Kanneltalon kahvilan avoimella Stagella on säännöllisesti toimintaa. Tapahtumia ja ohjelmakokonaisuuksia tuotettiin myös Kanneltalon ulkopuolelle ja Maunula-taloon.

Kulttuurin moninaisuutta edistävä **Kulttuurikeskus Caisa** muutti monikäyttöisiin ja helposti saavutettaviin tiloihin Kallioon. Elokuussa käynnistettiin monipuolinen ohjelmisto. Kehitystyö moninaisuuden edistämiseksi Yleisissä kulttuuripalveluissa aloitettiin. Caisan 86 tapahtumaan osallistui 52 298 ja taideopetukseen 1803 henkilöä.

Taide- ja kulttuurikasvatukseen keskittynyt **Annantalo** vahvisti asemaansa lasten, nuorten ja perheiden taidekeskuksena. Pihan paviljonki A.lava löysi uusia yleisöjä. Huhtikuussa Annantalossa esitettiin Loikka-tanssielokuvafestivaalin VR-teoksia. 'Sanoista tekoihin' -seminaari elokuun lopussa keräsi usean alan ammattilaisia pohtimaan taiteen roolia nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä. Kaikki helsinkiläiset alakoululaiset tavoitettiin 5x2-taideopetus saavutti Annantalossa 3938 oppilasta ja laajeni Maunulataloon ja Caisaan. Helsinkiläiset 8-luokkalaiset tutustuivat taiteeseen Taidetestaajat-hankkeessa. Annantalon 232 tapahtumassa oli yhteensä 89 569 osallistujaa. Taideopetusta annettiin 10 641 lapselle ja nuorelle.

Liikuntapalvelut ylitti tavoitteet ja tarttui liikkumattomuuden haasteeseen

Molemmat liikuntapalvelukokonaisuuden sitovat suoritettavat tavoitteet toteutuivat suotuisen sääolosuhteiden myötä. Valittujen liikuntapaikkojen aukiolopäiviä oli 2 827 kun tavoite oli 2 730. Liikuntapalvelukokonaisuudessa oli yhteensä 9 635 491 käyntikertaa, kun korjattu tavoite oli 9 050 000 käyntikertaa. Tulotavoite ylitettiin 113 000 eurolla ja käyttömenot ylitettiin 309 000 eurolla eli toimintakate ylittyi 196 000 eurolla.

Liikuntapalvelun toiminta oli laajaa ja monipuolista. Palvelun lippulaivoissa Töölön kisahallin ja Liikuntamylyn monitoimihalleissa kävi yhteensä yli miljoona liikkujaa. Ohjatun liikunnan toiminnassa ja tapahtumissa oli yhteensä noin 650 000 käyntikertaa. Uimarrannoilla kirjattiin lähes 600 000 käyntikertaa.

Liikuntapalvelut oli mukana, tukijana ja mahdollistajana erilaisissa kansallisissa ja kansainvälisissä liikunta- ja urheilutapahtumissa. Kesäkuussa Helsingissä järjestettiin pohjoismaisten pääkaupunkien liikuntatoimien konferenssi.

Asiakastytyväisyyttä mitattiin ja palveluiden parannusehdotuksia kerättiin toimialan yhteisellä asiakaskyselyllä monitoimi- ja uimahalleissa, ulkokuuntoilupakoissa ja ohjatun liikunnan palveluissa. Lisäksi veneilypalveluissa kerättiin omalla kyselyllä tietoja veneilypalveluiden parantamiseksi.

Vuoden aikana otettiin kokeilukäyttöön Töölön kisahallissa, Pirkkolan uimahallissa, Uimastadionin maauimaloissa ja Myllypuron liikuntapuistossa toimialan yhteinen pikapalauttejärjestelmä. Sen avulla saatiin runsaasti asiakkaiden palautteita ja kehittämissuhteita ja voitiin seurata suositteluindeksillä (NPS) asiakkaiden tyytyväisyyttä.

SF-Caravan ry. nimesi jäsenäänestyksen perusteella liikuntapalvelujen ylläpitämän Rastilan leirintäalueen Suomen parhaaksi leirintäalueeksi.

Strategisin keinoin liikkumisen puolesta

Helsingin kaupungin strategian yhtenä kärkihankkeena olevaa liikkumishjelmaa valmisteltiin ja sen markkinointikampanja käynnistettiin elokuussa. Vuoden aikana kartoitettiin liikkumattomuuteen liittyvää tutkimusta ja hyviä toimintamalleja. Liikkumishjelmaa esiteltiin laajasti eri kohderyhmille, verkostoiduttiin ja lisättiin liikkumattomuuteen liittyvää tietoisuutta. Systemisestä muutosta tavoitteleva ja liikkumattomuuden haasteeseen tarttunut liikkumishjelma on otettu hyvin vastaan kaupungin eri toimialoilla ja muissa sidosryhmissä. Kaupunginhallitus hyväksyi 3.12.2018 ”Käytä liikkumavarasi! Helsingin liikuntaohjelma” tavoitteet ja laajan toimenpideohjelman.

Venepaikkojen haku muuttui sähköiseksi

Liikuntapalvelut osallistui Helsingin kaupungin merellisen strategian toimintaohjelman valmisteluun. Merellisten palveluiden digitalisointia edistettiin Vene Helsingissä-hankkeella. Venepaikkojen suoravuokrauspaikkojen hakuprosessi muuttui asteittain sähköiseksi. Uusia venepaikkoja haetaan ensisijaisesti sähköisellä lomakkeella osoitteessa venepaikat.hel.fi

Tutkimus todisti: Liikunnan avustukset jaetaan sukupuolittain tasapuolisesti

Liikuntapalvelut toteutti arvioinnin, jossa selvitettiin seurojen tukimuotojen jakautumista sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta sekä sitä, miten liikunnan avustukset sekä liikuntatiloihin ja -paikkoihin myönnettyt subventoidut tilavuorot tukevat eri sukupuolten seura-harrastamista. Tämän arviointitutkimuksen mukaan avustukset jakautuvat sukupuolittain varsin tasaisesti. Arviointi oli osa Helsingin kaupunkistrategian mukaista hanketta sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi.

Liikuntapaikkojen suunnittelussa ja rakentamisessa kehitettiin yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Kasvatuksen

ja koulutuksen toimialan kanssa tehtiin yhteistyötä koulujen liikuntatilojen ilta- ja viikonloppukäytössä sekä näiden tilojen omavalvonnan laajentamiseksi.

Loppuvuodesta kerätyistä kaupungin osallistuvaan budjetointiin liittyvistä asukkaiden ideoista 15 prosenttia eli 194 ideaa käsitteli liikuntaa ja ulkoilua. Suuri osa niistä koski kaupunkilaisten omaehtoisen toiminnan paikkojen tarvetta ja kehittämistä.

Kaunis kesä toi vilskettä maaumaloihin – uusia liikuntapaikkoja valmistui

Maaumaloiden, monitoimihallien, uimahallien ja tekojääratojen sitovana tavoitteena oli 2 730 aukiolopäivää. Aukiolopäivä tavoite yli-

tettiin toteuman ollessa 2 827 (+97) johtuen hyvien säiden mahdollistaman suunniteltua pidemmän aukioloajan tekojääradoilla sekä keväällä että alkutalvesta. Käyntikertojen toteumassa oli vaihtelua: maaumaloiden ja kenttätoimintojen käyntikerrat kasvoivat ja monitoimihallien ja uimahallien laskivat jonkin verran (erityisesti kuntosalikävijät). Liikuntapaikkojen käyntikertojen kokonaistoteuma oli 8 334 442.

Myyntitulot ylitettiin selvästi mm. maaumaloiden hyvän kesäkauden johdosta. Henkilöstömenot alittivat selvästi budjetoidun suurelta osin täyttämättä olleiden vakanssien seurauksena. Kunnossapidon kasvavat tarpeet johtivat palveluiden ja aineiden määrärahojen suureen ylitykseen.

Loppuvuodesta uimahalleissa ja monitoimihalleissa tehtyyn asiakaskyselyyn vastasi yhteensä 722 asiakasta. Nämä asiakkaat ovat edelleen melko tyytyväisiä palveluihin. Tilojen soveltuvuuteen toimintaan on vähintään melko tyytyväisiä 92 prosenttia vastanneista ja henkilökunnan palvelualltiuteen oli vähintään tyytyväisiä 76 prosenttia.

Uimastadionin ison altaan ja hyppyaltaan laatoitus uusittiin ennen kauden alkua, minkä

seurauksena Uimastadion avautui kolme viikkoa tavanomaista myöhemmin. Vastavuoroisesti Kumpulän maaumala avattiin jo äitienpäivänä.

Pirkkolan jäähalli jouduttiin valitettavasti sulkemaan keväällä jo ennen suunniteltua perusparannusta kosteus- ja sisäilmaongelmien vuoksi. Näitä ongelmia selvitettiin vuoden aikana myös Maunulan liikuntahallissa ja Talin jalkapallohallissa. Toiminta Käpylinnan liikuntatiloissa päättyi joulun rakennuksen perusparantamisen käynnistymisen vuoksi. Herttoniemen ison hyppymäen purkamisesta tehtiin esitys kaupunkiympäristötoimialalle.

Vuoden aikana valmistui kaksi uutta tekonurmea toinen Latokartanoon ja toinen Kannelmäkeen. Uuden Jätkäsaaren liikuntapuiston rakennustyöt käynnistyivät siten, että ensimmäinen kenttä saadaan käyttöön syksyllä 2019. Jätkäsaaren Bunkkerin sisäliikuntatilojen (liikuntahalli ja uimahalli) toteutuksen sopimukset hyväksyttiin uudelleen kaupunginvaltuustossa syksyllä.

Kaupungin strategiaohjelmaan kuuluvan Urhea-hallin rakentamisen valmistelu tiivistyi vuoden lopulla. Garden Helsingin toteutumi-

sen vaikutuksia harjoitusjäähallikapasiteettiin ja Pallokentän toimintoihin selvitettiin. Yksityisiä liikuntapaikkarakentamishankkeita oli vireillä enemmän kuin kertaakaan aikaisemmin 2000-luvulla. Näitä olivat mm. Pirkkolan liikuntahalli, Malmin jääpallohalli, Tapulikaupungin liikuntahalli ja Myllypuron voimisteluhalli. Nämä eivät kuitenkaan ehtineet vuoden aikana vielä käytännön toteutusvaiheeseen.

Hiihto- ja luistelukausi jäi lyhyeksi – ulkosaaret täyttyivät vierailijoista

Ulkoilupalveluiden palvelutaso pystyttiin ylläpitämään edellisvuoden tasolla. Talvikausi 2017-2018 oli hiihtäjän näkökulmasta hyvä vaikkakin lyhyehkö. Latuja pystyttiin ylläpitämään hiukan yli puolet noin 200 km latuverkostosta. Paloheinän ja Vuosaaren Mustavuoreen ehdittiin kunnostaa tykkilumiladut, kun riittävä lumimäärä latujen kunnostukselle satoi vasta tammikuun puolenvälin jälkeen. Kunnostetuilla tykkilumiladuilla oli runsaasti hiihtäjiä aina kevään hangille asti. Laajalahdelle Helsingin edustalle saatiin kunnostettua matkailuistelurata monen välivuoden jälkeen, toki luistelukausi jäi vain vajaan kahden viikon mittaiseksi veden noustua jäälle.

Alkupalvi 2018-2019 oli lumeton mutta Paloheinään saatiin avattua jo 28.11. vajaan kilometrin tykkilumilatu. Kivikon Hiihtohalliin avattiin hiihtäjille jo lokakuun alussa, aikaisessa vaiheessa aikaan saatu tukkilumilatu, verotti hiukan asiakkaiden määrää hallissa.

Helteinen kesä lämmitti meriveden jo poikkeuksellisesti toukokuussa uimakelpoiseksi. Rannat täyttyivät jo toukokuussa asiakkaita

ja koko kesäajan uimarannoilla oli runsaasti asiakkaita. Uimavesi oli koko kesän todella lämmintä ja Marjaniemen uimarannalla mitattiin veden lämpötilaksi jopa 27 astetta. Ulkoilupalveluiden hallinnoimilla 26 uimarannoilla ei kuitenkaan päästy kävijämäärissä huippulukemiin johtuen Suomenlahden runsaasta sinilevämäärästä. Hietaniemen uimarannalla järjestettiin elokuun alkupuolella Weekend-festivaali, joka vaikeutti uimaranan käyttöä.

Kaunis kesä nosti ulkoilusaarien kävijämääriä. Ihmiset löysivät tiensä Kaunissaareen, ja sen kaikki mökit olivat vuokrattuna koko kesän. Myös satama oli täynnä veneilijöitä. Saaren vierasvenelaituri jouduttiin uusimaan keskellä vilkkainta sesonkia uppoamisvaaran vuoksi, mikä verotti hieman venevieraita saaresta.

Helteinen kesä ei näkynyt asiakasmäärissä Rastilan Leirintäalueella. Pitkään jatkunut lämmin syksy toi asiakspiikin syyslomaviikolle ja Rastilassa oli vuoden aikana yhteensä 91 200 yöpymistä, joka on normaalia kävijämäärätasoa leirintäalueella.

Ulkoilupalveluille valmistu kaksi uutta tukikohtaa jotka korvasivat vanhoja työtiloja. Vuosaareen valmistui tukikohtatilat, jotka korvasivat Roihupellossa olleet vanhat tilat. Vuosaaren tukikohtatilat on suunniteltu yhdessä Staran kanssa ja osa tiloista on yhteiskäytössä. Merellisen toiminnan tilapäisen tukikohdan rakentaminen Rajasaareen alkoi syksyllä 2017 ja tukikohta valmistui keväällä 2018. Se helpotti ja tehosti huomattavasti läntisen veneilytiimin toimintaa. Merelliset palvelut -yksikkö osallistui myös elokuussa pelastuslaitoksen järjestämiin öljyntorjuntaharjoituksiin, joissa harjoiteltiin erityisesti avomeripuomien mereen laskemista.

Liikuntaan aktivointi -palvelua kehitettiin ajan vaatimuksia vastaavaksi

Organisaatiouudistus, uusi kaupunkistrategia ja erityisesti sen kärkihanke, liikku-misohjelma, osoittivat uusia tarpeita toiminnan kehittämiseen. Vuoden 2018 lopussa käynnistettiin Liikuntaan aktivointi -palvelun nykytilan analyysi, jonka tuottaman tiedon ja kaupunkistrategian linjausten pohjalta sitä päätettiin kehittää tulevana vuosina yhä paremmin annettua tehtävää ja yhteiskunnallisia vaatimuksia vastaavaksi.

Erityisesti kohdennettujen palveluiden liikunnanohjauksen ja liikunnan edistämisyksikön liikunnansuunnittelun keskinäistä yhteistyötä tiivistettiin. Perustettiin lasten ja nuorten sekä erityisliikunnan tiimit, kehitettiin liikuntaneuvontaa sekä uudistettiin alueliikunnan konseptia (aiemmin lähiöliikunta). NYT-liikunta –toiminta ja sen tehtävät vakinaistettiin, minkä lisäksi määräaikaisen hankekoordinaattorin tehtävä muutettiin vakinaiseksi liikunnansuunnittelijan tehtäväksi.

Toimintaa suunniteltiin ja toteutettiin tutkitun tiedon pohjalta tarvelähtöisesti ja kaupunkilaisia osallistaen. Alueilla järjestettiin suuri määrä ohjattuja liikuntatunteja, liikuntainfoja ja liikuntatapahtumia eri ikäisille helsinkiläi-

sille niin vakinaisen liikunnanohjaustoiminnan kuin kuuden hankkeenkin toimesta. Noin 370 helsinkiläisille liikuntaseuralle ja eläkeläis- ja erityisryhmälle myönnettiin 7 589 000 euroa toiminta- ja tilankäyttöavustuksina.

Lisäksi kumppanuusyksikkö oli mukana uuden toimialan yhteisen liikkumista ja harrastamista edistävän hankehaun käynnistämässä ja tuen piiriin valittavien hankkeiden valinnassa. Helsinkiläisten yhdistysten, yritysten ja yhteisöjen järjestämiä liikuntatapahtumia avustettiin 77 000 eurolla.

Tapahtuma-avustusta myönnettiin yhteensä 58 eri tapahtumalle. Lisäksi tuettiin yhteensä 304 000 eurolla yhteistyösopimuksin 22 suurta liikuntatapahtumaa ja kansainvälistä urheilukilpailua. Yhteistyötapahtumia olivat mm. Cheerleadingin EM-kilpailut, School Action Day, taitoluistelun GP-kilpailut, Helsinki City Running Day, Naisten10, Helsinki Horse Show, Uinnin ja uimahyppyjen nuorten EM-kilpailut, Helsinki Cup ja Stadi Cup sekä lentopallon miesten ja naisten EM -karsintaottelut.

Koulujen liikuntasalien omavalvonta käynnistettiin 67 koulussa. Uusi liikuntatilojen varausjärjestelmä Enkora otettiin käyttöön. Liikuntaseurojen kanssa tehtiin aktiivista yhteistyötä mm. seuraparlamentissa.

Nuorten hyvinvointi on Helsingille sydämen asia

Nuorisotyö näkyy kaupungin strategiassa vahvasti. Sen mukaan Helsinki tavoittelee sitä, että jokaisella lapsella ja nuorella on harrastus, nuoret luottavat Helsingin tulevaisuuteen asuinpaikkana ja voivat vaikuttaa sen toimintaan. Kaupunki on myös käynnistänyt laajan ja kokonaisvaltaisen hankkeen yhdessä kumppaneiden kanssa systemaattisten ratkaisujen löytämiseksi nuorten syrjäytymishaasteeseen. Helsinki on kasvava nuorten ja nuorten aikuisten kaupunki: kaupungin kasvu ja moninaistuminen leimaa kaupungin nuorisotyötä ja nuorisopoliittikkaa, josta nuorison palvelukokonaisuus vastaa. Vuonna 2018 nuorisotyön haasteena oli, kuinka vastata nuorten määrän kasvuun ilman merkittävää resurssien kasvua.

Nuorisopalvelut saavuttivat toiminnalliset tavoitteensa hyvin vuonna 2018. Muut sitovat tavoitteet ylittyivät, mutta sinällään vahvasti laajentunut nuorten osallistuvan suunnittelun malli, eli RuutiBudjetti, ei vielä toteutunut kaikissa vuosiluokkien 7-9-kouluissa.

Etsivän nuorisotyön siirtyminen osaksi nuorisopalveluita ja etsivän työn uudelleen organisointi selkeämmäksi osaksi kaupungin nuorisotyötä- ja politiikkaa onnistui hyvin. Etsivä nuorisotyö ja jalkautuvan työotteen vahvistuminen parantavat myös nuorisopalveluiden tietopohjaa ja antavat näin entistä parempia eväitä nuorisopoliittiseen vaikuttamiseen.

Helsingin nuorisopalveluiden koordinoima Verke sai vuoden 2018 alusta valtakunnallisen digitaalisen nuorisotyön kehittämiskeskuksen aseman ja rahoituksen opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Verken osaamista arvostetaan valtakunnallisesti ja jatkossa sen tukea tarvitaan digitaalisessa muutoksessa myös pääkaupunkiseudun nuorisotyössä.

Nuoria kohdattiin eri yhteyksissä ja autettiin kesätyöhaussa

Vuoden aikana kohtaamisia nuorten kanssa oli yhteensä lähes 840 000. Vertaisuus, yhdessä tekeminen ja kokeminen toteutuivat erilaisissa toiminnoissa: avoimissa nuorten illoissa, pienryhmissä, kansainvälisessä toiminnassa, kesäleireillä, hiihtolomaviikon Reaktorissa, pelitoiminnassa, kotieläintilalla ja monissa muussa nuoria kiinnostavissa toiminnoissa. Toimintakertomusvuonna yhteensä 4 115 nuorta oli myös tuottamassa itse toimintaa.

Nuoret kohdattiin myös monenlaisissa paikoissa: esimerkiksi lasten liikennekaupungissa, joka juhli elokuussa 60-vuotissyntymäpäiviään työn merkeissä eli tarjoten edelleen liikennekasvatusta lapsille ja nuorille.

Laajasalossa avattiin marraskuussa Nuorten ympäristötila. Uusi tila tarjoaa monipuolista toimintaa mm. varhaisnuorille suunnatussa metsäväen kerhossa, nuorten ekokahvilassa ja eläinklubilla. Uusi toimintapaikka on myös Mustikkamaalla toimiva hyötykasvipuutarha Syötävä Puisto, joka on kesästä alkaen ollut osa Herttoniemen nuorisotyöyksikköä.

Nuoria tuettiin kesätöihin pääsemisessä: lähes joka kolmas helsinkiläisistä 9.luokkalaisista sai tärkeän, usein ensimmäisen kesätyöpaikkansa Kesäsetelin avulla. Lisäksi 1 436 nuorta autettiin löytämään keikkatöitä ja he pääsivät näin kartuttamaan työkokemustaan.

Ruuti nuorten vaikuttamiseen

Ruuti on Helsingin 13-17-vuotiaille kohdennettu nuorten vaikuttamisjärjestelmä, jota toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Ruutibudjettia toteutti 15 nuorisotyöyksikköä yhteensä 61 yläkoulussa ja siihen osallistui noin 11 000 nuorta. Vuoden 2018 aikana toteutettiin ja edistettiin yhteensä 100 erilaista RuutiBudjetissa syntyneitä toimenpiteitä ja aloitteita: mm. kiusaamisen vastainen julistekampanja, videokampanja nuorten seksuaalisuudesta sekä erilaisia kurseja, leirejä, tapahtumia ja kahvilahankkeita.

Nuorten aloitejärjestelmän kautta tehtiin vuonna 2018 yhteensä 25 aloitetta. Nuorten aloitteilla on kaupungissa oma käsittelyjärjestys ja Helsingin nuorisoneuvostolle on auennut läsnäolo- ja puheoikeus kaupungin-

valtuustossa silloin kun nuorten aloitteita käsitellään valtuustossa. Nuorten aloitteita edistettiin nuorten ja asiantuntijoiden Aloite-Asema –tapahtumassa sekä Ruudin viestintätoimisto –kokeilussa. Vuoden 2018 aikana Nuorten Ääni -toimitusryhmä jatkoi kasvuaan ja toimitustyö oli yhä aktiivisempaa.

Nuorisoneuvostoon valittiin vaaleilla 30 jäsentä vuodelle 2019. Vaalit järjestettiin 12.-30.11.2018 Helsingin yläkouluissa, oppilaitoksissa ja nuorisotaloilla nVotes-järjestelmällä. Äänestysprosentti oli 35,74%.

Järjestöjen ja nuorten ryhmien tukeminen

Nuorisijaosto myönsi 2 169 582 euroa avustuksia helsinkiläisille järjestöille. Suurin osa näistä (166) oli vuosittaisia varhaisnuoriso-

tai nuorisjärjestöjen tai nuoriso-osastojen toiminta (774 000 euroa) ja palkkausavustuksia (721 000 euroa). Toiminta- ja palkkausavustuksilla tuetaan vuosittain noin 50 000 alle 29-vuotiaan helsinkiläisnuoren yli 600 000 järjestökäyntikertaa. Loma-aikojen leiriavustuksia myönnettiin 630 000 euroa 35 hakijan järjestämälle 430 leirille, joiden joukossa oli myös muiden helsinkiläisyhdistysten, esimerkiksi urheiluseurojen, järjestämiä lastenleirejä. Järjestöt tuottivat 66 445 leirivuorokautta 11 791 helsinkiläislapselle.

Projektiavustuksia myönnettiin 44 581 euroa: kumppanuuspäällikön nuorten omaehtoisille ryhmille (11) ja nuorisjärjestöille (6) myöntämiä alle 3 000 euron avustuksia 25 570 euroa, kahdelle uudelle yhdistykselle myönnettäviä starttiavustuksia 8 300 euroa, palkkausavustusta saaville yhdistyksille myönnettäviä kuljetusavustuksia 10 262 euroa sekä talokerhoille myönnettäviä avustuksia (1) 450 euroa. Nuorten toimintaryhmien projekteihin kuului mm. yhteisöjääkaappi, Rajat-valokuvanäyttely ja musliminuorten aktivointiseminaari.

Rahallisen avustamisen lisäksi nuorten ryhmien ja varhaisnuoriso- sekä nuorisjärjestöjen toimintaa tuettiin mm. monistamon, taittopajan, maksuttomien tilojen, info-ilto-

jen, tapaamisten, opastamisen ja vierailujen muodossa. Lisäksi osallistuttiin Helsingin Nuorisoyhteistyö Helsinki-Team ry:n toimintaan sekä järjestettiin kansalaisaktivismikoulutusta.

Nuorisotyön kehittäminen ja hankkeet 2018:

Non-toxic – syrjimätön pelikulttuuri -hanke julkaisi helmikuussa selvityksen digitaalisia pelejä pelaavien nuorten kokemuksista vihapuheesta ja häirinnästä. Selvityksen perusteella 90 % nuorista pelaajista on havainnut vihapuhetta ja häirintää pelatessaan ja 70 % joutunut itse niiden kohteiksi. Selvityksen pohjalta hankkeessa on koulutettu nuorisotyön, yhdenvertaisuuden ja pelitoiminnan asiantuntijoita sekä nuoria vapaaehtoisia ja pelaajia. Tietoa selvityksestä ja hankkeen työstä on levitetty myös erilaisissa tapahtumissa Suomessa ja Euroopassa sekä julkaisuissa kuten Pelikasvattajan käsikirja 2:ssa. Hankkeen ja Pelikeskus Scoren yhteistyönä on kehitetty avoimempaa ja turvallisempaa pelitoimintaa mm. käynnistämällä Tyttöjen peli-ilta -toiminta sekä vahvistamalla moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta muussa kohdennetussa pelitoiminnassa.

Maahanmuuttajanuorten Helsinki-hankkeessa toimi Buddyschool 27 Helsingin peruskoulussa ja tavoitti 3240 oppilasta. Job'd malli tarjoaa nuorille uutta työtä, arvokasta työkokemusta ja tuo yhteiskunnallista hyvää myös muille. Uusia työkokemuksia on toteutunut yli 640 nuorelle. Vanhempien tukemisen palvelua hankitaan ostopalveluna päihde- ja mielenterveystietoisuuden ja suomalaisen koulutus- ja työelämätiedon lisäämiseksi yhteisöjen sisällä ja Suomessa asuvien maahanmuuttajanuorten vanhemmille.

Digitalents Helsinki-hankkeessa jatkaa toimintaansa nuorten moderni ja luova yhteisö, jossa opitaan tekemällä koodaamista, pelien kehittämistä ja uutta mediaa. Näin nuoret kehittävät niin osaamistaan kuin työelämätaitojaan.

Sateenkaarevaa työtä toteutetaan edelleen Happi Pride-tilassa yhteistyössä HeSeta ry:n kanssa sekä monenlaiseen pelaamisen keskittyvissä Gaymers' nightseissä ja esimerkiksi Pride-viikolla, niin suomen- kuin ruotsinkielisenä. Syksyllä käynnistyi nuorisopalveluiden sateenkaarevan työn kehittämishanke.

10-12-vuotiaiden nuorten tilanteista ja palveluiden tarpeesta Helsingissä tehtiin selvitys, jossa tarkasteltiin ajankohtaisia ilmiöitä ja huolenaiheita, kohderyhmän palveluiden nykytilannetta ja mahdollisia palveluvajeita sekä toimenpiteitä, joissa tarvitaan lisää panostusta ja kehittämistä. Vuoden lopussa tehtiin **jalkautuvasta työstä** koonti vuosina 2017-2018 tehdystä työstä. Jalkautuvassa työssä kohdattuja nuorten ilmiöitä ja tarpeita koottiin työmuodon kehittämiseksi. Lisäksi nuorisopalveluissa koottiin **alueellisia huolenaiheita ja ilmiöitä** ja käsiteltiin niistä heränneitä tarpeita kaksi kertaa vuoden aikana.

Kulttuurisesta nuorisotyöstä tehtiin selvitys ja aloitettiin uuden alueellisen toimintatavan valmistelu.

Syksyllä aloitettiin henkilökunnan perehdyttäminen Logbook-toiminnanraportointijärjestelmään. Logbookia kokeiltiin myös käytännössä. Info- ja perehdytystilaisuuksia yksiköille, työyhteisöille ja eri ammattiryhmille järjestettiin elo-joulukuussa yli 30.

Ympäristötoiminnan yksikkö sai **Ekokompassi-sertifikaatin** lokakuussa. Ympäristötoiminnan nuorisotyöyksikön Ekokompassistyössä painotettiin ilmastoasioita ja ympäristötietoisuutta ja mm. selvitettiin mahdollisuuksia uusituvan energian lisäkäyttöön ja lisättiin aurinkopaneelien määrää Vartiosaaressa, Granön leirialueella ja Bengtsårin leirisaarella.

Etsivä nuorisotyö siirtyi nuorisopalvelukokonaisuuteen

Etsivä nuorisotyö siirtyi vuoden alussa Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle, nuorisopalveluihin. Etsivä nuorisotyö on valtion suurilta osin rahoittamaa ja ohjaamaa, nuorisolain mukaista syrjäytymisen ennaltaehkäisytoimintaa. Ennen nuorisopalveluihin siirtymistä etsivä nuorisotyö oli hyvin vahvasti toiminnallisesti ja hallinnollisesti yhteydessä Stadin ammattiopistoon ja sen koulupudokkuuden torjumiseen. Tätä toimintaa on jatkettu nuorisopalveluissakin yhteistyössä ammatillisen koulutuksen kanssa, mutta samalla palvelua on laajennettu koskemaan yhä kattavammin helsinkiläisiä nuoria ja nuoria aikuisia. Syntyneeseen uuteen etsivän nuorisotyön yksikköön on sijoitettu nuorten aikuisten palveluohjauksen lisäksi myös jalkautuvan nuorisotyön palvelu.

Toimialan hallinto

Hallinnon seitsemän palvelun prosessit ja toimintatavat selkenivät. Palvelujen parantamiseksi tehtiin asiakastytyväisyyskysely kahdesti ja järjestettiin asiakastapaamisia palvelukokonaisuuksien johdon kanssa. Asiakastytyväisyys hallinnon palveluihin koheni vuoden aikana.

Johtamisuudistuksessa linjatun henkilöstösuunnitelman mukainen hallinnon henkilöstömäärä saavutettiin. Henkilöstön voimavarat ja hyvinvointi olivat keskeinen johtamisen kohde. Työhyvinvoinnin johtamisessa hyödynnettiin työterveyskyselyn tuloksia.

Hallinnon esimiehet osallistuivat esimiesvalmennukseen ja hallinnon asiantuntijat ja esimiehet Lean-koulutukseen.

Suunnittelu ja kehittäminen

Toimialan sitovien toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen projektoitiin ja niiden saavuttamista edistettiin toimialayhteisesti. Sitovat tavoitteet liittyivät tiedolla johtamisen edistämiseen, motivaatiopohjaisten asiakasprofiilien luomiseen sekä palvelulupausten laatimiseen ja digitaalisten asiakkuuksien pilotoimiseen.

Tiedolla johtamiselle luotiin tavoitteet ja mittarit. Toimintatavan käyttöönotto aloitettiin niillä välineillä, jotka olivat heti käytettävissä, ja sillä datalla ja informaatiolla, joka oli jo olemassa (pikapalautekokeilun tulosten käsittely, palvelusuoritteiden keruumenetelmien kehittäminen, suoredatan järjestäminen kojelautamaisiin näkyymiin sekä tekoälyn kokeilu asiakaspalauteaineiston käsittelyssä). Lisäksi tehtiin suunnitelma tiedolla johtamisen kehittämiseksi vuonna 2019. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan johtoryhmä vahvisti tavoitteen toteutumisen kokouksessaan 7.1.2019.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle toteutettiin omat motivaatioperustaiset asiakasprofiilit, jotka nimettiin kaupunkilaisprofiileiksi. Työn tulokset on koottu kahteen julkaisuun (Kaupunkilaisprofiilit ja Kaupunkilaisprofiilit/työkirja). Syksyn mittaan profiileja otettiin käyttöön prosesseissa ja hankkeissa. Kaupunkilaisprofiileja voivat hyödyntää myös muut vapaa-ajan toimijat, eivät pelkästään toimialan palvelut. Kaupunkilaisprofiilityö toteutettiin yhdessä Pentagon Design -toimiston kanssa.

Palvelulupaukset toteutettiin yhdeksässä työpajassa palvelu/palvelukokonaisuuskohtaisesti (Kirjastopalvelukokonaisuus, Nuorisopalvelukokonaisuus, Yleiset kulttuuripalvelut, Kaupungin taidemuseo (HAM), Kaupunginorkesteri, Kaupunginmuseum, Liikuntaan aktivointi, Ulkoilupalvelut ja Liikuntapaikat. Palvelulupaustyöpajoissa hyödynnettiin toimialan kaupunkilaisprofiileja, persoonamenetelmää ja asiantuntijoiden asiakastietoa. Palvelulupausten standardit johdettiin talousarviotekstistä olevista Kulttuurin ja vapaa-ajan teemoista. Lisäksi käytiin läpi palvelulupausten mittaamisen menetelmät.

Käynnistettiin kulttuurin ja vapaa-ajan toiminnan ja palvelujen olosuhteiden kehittämistyötä. Olosuhdeselvitys valmistuu vuoden 2019 aikana. Toimeksianto perustuu kulttuurin ja vapaa-aikalautakunnan päätökseen.

Laadittiin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan osallisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jonka tavoitteena on tukea kaupunkilaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia hyödyntää palveluitamme sekä vaikuttaa ja toimia yhdessä Helsingin hyväksi. Suunnitelma määrittää toimialan tavoitteet ja toimintatavat osallisuuden ja yhdenvertaisuuden

edistämiseksi vuoteen 2021 asti. Osallisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tekoon osallistuivat palveluiden johto ja työntekijät haastatteluiden, työpajojen ja kyselyiden avulla.

Toimialan palveluissa toteutettiin puolen vuoden mittainen pikapalautekokeilu Feedbackly Oy:n barometrijärjestelmällä. Pikapalautekyselyllä tuotettiin kahta tunnuskua, onnistumiskokemuksen astetta ja suositteluindeksiä (NPS). Palaute kerättiin eri toimipisteisiin sijoitettuihin palautekioskeihin kiinnitetyillä iPad-laitteilla, muilla mobiililaitteilla ja verkkolomakkeilla. Tavoitteena oli löytää kehittämiskohteita ja parantaa asiakokemusta tulosten perusteella.

Talous

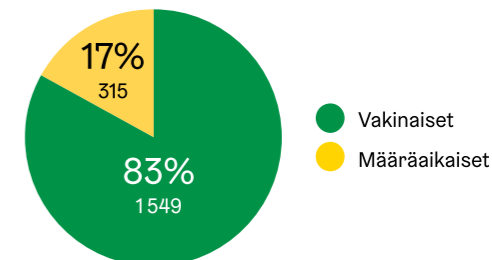
Talouden ja toiminnan suunnittelun prosessista laadittiin kattava kuvaus toimintaprosessien kehittämisen tueksi sekä organisaation toiminnan selkeyttämiseksi ja yhteistyön parantamiseksi. Työn yhteydessä tarkennettiin työohjeita sekä pyrittiin kehittämään ja tukemaan toimialan sisäistä tiedonkulkua.

Talouden raportointia parannettiin ja kehitettiin yhteistyössä palvelujen kanssa vastaamaan uuden toimialan seurantarpeita ja -veloitteita. Toimialan johtoryhmälle raportointiin kuukausittain talouden tilanteesta, minkä lisäksi palvelukokonaisuuksien johtoryhmät käsittelevät säännöllisesti talouden ja toiminnan suunnitteluun tai raportointiin liittyviä kysymyksiä. Toimialan Heta-BO talousraportointi-järjestelmään rakennettiin uusia raporttipohjia. Uudet raportit koostuvat mm. vientiluettelosta, tulosbudjetin seurannasta, laitosavustuksien seurannasta ja investointien seurannasta. (Uusien raporttien ja) Raportoinnin kehittäminen jatkuu vuonna 2019.

Toimialalla käynnistettiin keväällä 2018 hinnasto valmistelu, minkä yhteydessä kartoitettiin toimialan tuotteet sekä käytössä olevat hinnoittelutavat ja -rakenteet. Hinnastotyön tueksi hankitun konsulttiselvityksen teki Deloitte Oy. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti 2.10.2018 §191 hinnastolinjauksista. Päätöksentekoa madallettiin tavoitteena hinnoitteluprosessin joustavuus ja nopeuttaminen. Päätös toimialan hinnastosta vuodelle 2019 tehtiin 28.11.2018. Hinnastotyö jatkuu keväällä 2019 yhdessä Aalto yliopiston kanssa.

Henkilöstö

Toimialan henkilöstömäärä oli vuoden lopussa 1864.

Lisäksi toimialalla työskenteli 117 työllistettyä ja 37 siviilipalvelustaan suorittavaa henkilöä. Vakinaisen henkilöstön sukupuolijakauma oli: naisia 55,1%, miehiä 44,9%. Henkilöstön keski-ikä oli 45,9 vuotta. Toimialan lähtövuus vuoden aikana oli 3,95%. Eläkkeelle jäi 64:stä siihen oikeutetusta vakinaisesta henkilöstä 30.

Henkilöstön osaamista kehitettiin toimialatasoisesti. Toimialan esimiehille ja henkilöstölle järjestettiin koulutusta kolmen sisältökokonaisuuden pohjalta. Strategian toteutumista tuettiin palvelumuotoiluun ja asiakaskokemukseen, digitaalisuuteen sekä johtamiseen liittyvien koulutussisältöjen

avulla. Toimintaa tuettiin toimialayhteisillä ja palvelukokonaisuuksien ja palvelujen toimintaa tukevalla koulutuksilla. EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen toimialakohtaisesta täytäntöönpanoa vahvistettiin koulutuksilla: Esimiesten ja muiden avainryhmien koulutukseen osallistui 850 henkilöä. Tietosuoja koskevan nettitentien suoritti noin 1500 henkilöä. Osaamista kehitettiin työssä oppimisen, työpajojen ja kehittämissuunnitelmien avulla. Vuoden aikana 1181 henkilöä käytti koulutuksiin keskimäärin 12,5 h/osallistujaa. (muutos: infografiikaksi)

Myös työhyvinvointia kehitettiin toimialatasoisesti. Työhyvinvoinnin kehittämistoimenpiteet pohjautuivat vuonna 2017 tehtyyn työhyvinvointikyselyyn. Kehittämistoimenpiteinä jatkettiin esimiesten työkykyjohtamiseen liittyviä valmennuksia ja työntekijöille kohdennettiin ”Kuva kivaksi” -valmennuksia. Kunta10 kysely toteutettiin ensimmäistä kertaa uudella toimialalla. Toimialan vastausprosentti oli 68. Kokonaissijoitus oli 48 /100.

Tietohallinto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi toimialan digitalisaatio-ohjelman vuosille 2019-2022 kesäkuussa. Ohjelma laadittiin yhteistyössä toimialan palvelujen, kaupunginkanslian, muiden toimialojen sekä kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Ohjelman toimenpiteitä valmisteltiin syksyllä ja ne käynnistetään vuonna 2019. Yksi toimenpiteistä on ratkaisutoimiston perustaminen. Toimiston tehtävänä on tehostaa digitaalisen transformaation toteutumista Kuvassa tarjoamalla lisäresursseja ja ennen kaikkea vahvistamalla läpi koko organisaation osaamista, johtamista ja yhteistyötä digitaalisuuden liittyen.

Tietohallinnon suurin panostus oli keskustakirjasto Oodin tieto- ja av-tekniikan rakentaminen ja käyttöönotto. Myös toimialan uuteen toimitilaan Fredriksbergiin rakennettiin tietotekninen toiminnallinen ympäristö.

Tietohallintopalvelut kehitti toimialan palvelukokonaisuuksien kanssa useita digitaalisia palvelujärjestelmiä parantaakseen asukkaiden palvelutarjontaa. Näitä ovat esimerkiksi tilojen varaamista helpottava Varaamo-palvelu, Oma.helsinki-käyttäjätilin hallinta sekä sähköinen venepaikkavarauksjärjestelmä. Yhteistyötä palvelujärjestelmien parantamiseksi tehtiin mm. Metropolian ammattikorkeakoulun ja kaupunkiympäristön (Kympin) kanssa. Yhteistyössä kirjastopalvelukokonaisuuden kanssa käynnistettiin kirjaston logistiikka- ja kellutushanke. Hankkeen tavoitteena on järjestelmä, joka ohjaa kysynnän perusteella kunkin kirjaston kokoelmaa ja auttaa optimoimaan logistiikan tarvetta. Kaikki edm. palvelut otetaan käyttöön vuoden 2019 puolella.

Tietohallinnossa otettiin käyttöön koko tietohallinnon yhteinen laiterekisteri. Koko hallinnon kattavaa asiakaspalvelujärjestelmää eli tikettijärjestelmää kehitettiin toimialalla. Samalla osallistuttiin koko kaupunkiyhteisen asiakaspalvelujärjestelmän suunnitteluun.

Yleishallinto

Hallinnollisten asioiden kehittämisessä painottuivat EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpano (23.5.2018) toimialalla, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvausten laatiminen, toimialan riskiarviointi, kilpailutusprosessien ja viranhaltijoiden päätöksentekoon liittyvien prosessien ohjeistaminen sekä Cloudia-sopimushallintajärjestelmän käyttöönoton edistäminen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus hyväksyttiin lautakunnassa 18.12.2018. Kuvaus sisältää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilannekatsauksen ja keskeiset kehittämistoimenpiteet lähivuosille. Vuoden 2018 painopisteet olivat asiakasturvallisuus, työhyvinvointi ja työterveys sekä hallinnon prosessien kuvaaminen ja selkeyttäminen. Toimialan ja kaupungin merkittävät riskit arvioitiin osana kaupungin riskiarviointia. Toimialan johtoryhmän arvio (17.12.2018) perustui palvelukokonaisuuksien johtoryhmissä tehtyihin arviointeihin.

Hankintatoiminnassa korostui Keskustakirjasto Oodin hankintojen kilpailuttaminen sekä muiden uusien toimitilojen käyttöönottoon liittyvät kalustehankinnat. Hankintojen kehittämistoiminnassa keskityttiin uuden toimialan vaatimien hankintojen koordinoimiseen ja hankintaohjeistuksen laadintaan. Toimintavuoden aikana otettiin käyttöön sähköinen kilpailutusjärjestelmä kynnysarvon ylittäviin kilpailutuksiin ja pienhankintakilpailutusjärjestelmän kynnysarvon alittaville kilpailutuksille.

Viestintä- ja markkinointi

Viestinnän ja markkinoinnin kannalta vuosi oli tapahtumarikas. Peruspalveluiden viestinnän ja markkinoinnin lisäksi vuosi piti sisällään Oodin avautumisen lanseerausviestinnän ja -markkinoinnin, liikkumisohjelman, Töölönlahden, kaupunkilaisprofiilien käyttöönoton ja verkkosivujen uudistamisen.

Oodin lanseeraus- ja markkinointiviestintä toteutettiin yhteistyössä Helsinki Marketingin ja kansainväliseen viestintään erikoistuneen lontoolaisen ING-viestintätoimiston kanssa. Viestintäpanostuksella saatiin

näkyvyyttä ja samalla vahvistui suomalaisten kirjastopalvelujen ja arkkitehtuurin tunnetuus maailmalla.

Viestinnällä ja markkinoinnilla lisättiin myös tietoisuutta liikkumisen merkityksestä, ja viestintä on keskeinen vaikuttamiskeino Helsingin liikkumisohjelman toteuttamisessa. Ohjelman markkinointiviestintäkampanja toteutettiin yhteistyössä mainostoyhtiö Dynamo & Son ja markkinointitoimisto Mellakka Helsingin kanssa. Kampanjailme toistuu viestinnässä ja markkinoinnissa koko ohjelmakauden (2018-2021) ajan.

Töölönlahden alueen ja toiminnan kehittämiseksi perustettiin keväällä 2018 toimijaverkosto, joka lähti selvittämään mitä Töölönlahdelle kaivataan ja mitkä ovat alueen tulevaisuuden tärkeimpiä kehityslinjoja. Kaupunkilaisia osallistettiin kertomaan mielipiteensä sekä kasvokkain Erätuoko-keskusteluissa että verkkokyselyllä, joka keräsi kaikkiaan 1109 vastaajaa. Yli 4 500 idean joukosta teemana erottui ennen muuta alueen tarjoama luontokokemus keskellä kaupunkimiljöötä. Verkoston työskentely jatkuu selvityksen pohjalta, ja kaupunkilaiset pääsevät äänestämään innostavimmista kehittämissideoista keväällä 2019.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palveluista viestitään yli 130 eri verkkosivustoilla. Syksyn 2018 aikana toimialan verkkosivustokokonaisuuden kehittämiseksi luotiin tiekartta (road map), jonka toteuttaminen aloitettiin heti. Arvokasta tietoa uusien verkkosivustojen suuntaavista kerättiin muun muassa haastatteluilta, työpajoilta ja verkkokyselyillä, joihin osallistui yhteensä 4 000 kaupunkilaista ja 60 kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan työntekijää.

Ympäristötavoitteiden saavuttaminen

Toimialan ympäristöasioiden hallinta pohjautuu kaupungin ympäristöpolitiikkaan ja palvelujen omiin tavoitteisiin.

Tavoitteena on, että vuoden 2020 loppuun mennessä palvelujen ympäristöjohtamisessa

noudatetaan kevennettyjen järjestelmien periaatteita, esimerkkinä Ekokompassijärjestelmän käyttöönotto. Ympäristötavoitteiden toteutumisen seuranta kuvataan kaupungin vuosittaisessa ympäristöraportissa.

Talouskatsaus

Tilinpäätöksessä 2018 toimialan tulot olivat 29,7 ja menot 204,7 miljoonaa euroa. Katteeksi muodostui 175 miljoonaa euroa. Toimiala alitti talousarvion tavoitekatteen noin 130 000 eurolla. Alituksen perusteena on toimialalle kesken vuotta Sotesta ja kansliasta siirtyneiden tehtävien palkat, joita ei oltu huomioitu talousarvion raamissa. KHS myönsi 150 000 alitusoikeuden talousarvioon 29.1.2019.

Kulttuurin laitosavustuksilla tuetaan kulttuuria edistäviä toimijoita Helsingissä. Tukimuotoina ovat laina-, toiminta- ja vuokra-avustus. Vuonna 2018 avustuksia myönnettiin yhteensä 24,3 miljoonaa euroa jakautuen seuraavalla tavalla: Helsingin teatterisäätiö sr (13,7 milj. eur), Suomen Kansallisoopperan säätiö sr (3,7 milj. eur), Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr (4,6 milj. eur), Helsinki-viiikon säätiö (1,5 milj. eur), Uuden musiikin orkesteri (0,8 milj. eur).

Liikunnan laitosavustuksilla tuetaan liikuntaa edistäviä toimijoita Helsingissä. Tukimuotoina ovat rahoitus-, toiminta- ja vuokra-avus-

tus. Vuonna 2018 avustuksia myönnettiin yhteensä 9,5 miljoonaa euroa jakautuen seuraavalla tavalla: Urheiluhallit Oy (3,3 milj. eur), Vuosaaren urheilutalo (2,2 milj. eur), Stadion-säätiö (1,5 milj. eur), Jääkenttäsäätiö (0,8 milj. eur), Mäkelänrinteen uintikeskus (0,6 milj. eur), Helsinki Stadion Oy (0,2 milj. eur), Urhea-säätiö (0,1 milj. eur) Muut toimijat (0,8 milj. eur).

Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan investointibudjetti oli ylitysoikeudet mukaan lukien 10,9 miljoonaa euroa. Määrärahan käyttö oli yhteensä 8,9 miljoonaa euroa. Ict-investointien osuus tästä oli 4,3 miljoonaa, kirjastopalvelujen 2,2 miljoonaa, kulttuuripalvelujen 1,0 miljoonaa, liikuntapalvelujen 1,0 miljoonaa, nuorisopalvelujen 0,2 miljoonaa ja toimialan hallinnon 0,2 miljoonaa euroa. Merkittävimmät investoinnit kohdistuivat keskustakirjasto Oodin varustamiseen, mikä näkyy tietotekniikkapalvelujen ja kirjastopalvelujen suuressa investointitoteutuksessa. Käyttämättä jääneet investointirahat (1,9 miljoonaa euroa) johtuivat hankkeiden viivästymisestä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Puheenjohtajan katsaus

Vuosi 2018 oli lautakunnan ensimmäinen kokonainen toimivuosi. Kokoonnuimme 19 kertaa. Kokouksissa keskusteltiin vilkkaasti, mutta hyvässä hengessä.

Vuoden ensimmäisessä kokouksessa lautakunta antoi lausunnon valtuutettu Jörn Donnerin toivomusponnosta, jossa ehdotettiin kulttuurikomitean perustamista. Lausunnon mukaan lautakunta sai tilaisuuden ottaa kantaa taiteen ja kulttuurin kasvavaan merkitykseen. Tästä lausunnosta käynnistyi valmistelu kaupungin taide- ja kulttuurivision laatimiseksi.

Lautakunta teki monia merkittäviä linjauspäätöksiä kuten päätöksen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yleisistä avustuseriaateista. Avustusten myöntämisessä on kyse Helsingin kaupunkistrategian toteuttamisesta. Avustuksilla lisätään kaupunginveivoimaa, asukkaiden elämänlaatua, toimintakykyä ja omanelämän hallintaa.

Avustusjärjestelmän kautta voimme monipuolistaa ja vahvistaa kaupunkilaisille tarjolla olevia kaupunkikulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluita. Avustusten suuren merkityksen vuoksi onkin tärkeää, että avustusten myöntämisen perusteet on kirjattu selkeästi ja vahvistettu lautakunnan päätöksellä vahvistettu.

Harrastustoiminta on yksi lautakuntaa puhuttaneista ja erittäin tärkeäksi kokemista asioista. Harrastustoiminnan kehittämiseksi lautakunta päätti käynnistää uudentyypisen hakumenettelyn, jossa ei myönnetty avustusta suoraan tietyn tyyppiseen toimintaan, vaan hakijoilta pyydettiin uusia avauksia, uudenlaisia toimintamalleja. Tavoitteena oli löytää toimintatapoja, jolla jatkossa voidaan edistää liikkumista ja arkiaktiivisuutta kaikenikäisille erityisesti niissä ryhmissä, jotka hyötyvät liikkumisesta terveytensä kannalta eniten. Toinen tärkeä painostus oli lasten ja nuorten matalan kynnyksen harrastustoiminnan edistäminen.

Nuorisopalveluista lautakuntaa keskustelutti erityisesti päätös, jossa linjattiin nuorisjärjestöille myönnettävää tukea. Tietyille nuorisjärjestöille osoitetuista nimikkotiloista luovuttiin niin, että kaikki toimijat saavat yhtenäisin perustein tukea tilakustannuksiinsa. Uudistuksessa ei ollut kyse säästöjen saamisesta vaan tavoitteena oli nuorisjärjestöille myönnettävän tuen oikeudenmukainen ja tasapuolinen kohdentaminen.

Syksyn alussa lautakunta käsitteli isoa hanketta, kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden suunnittelun periaatteiden laatimista, Tällä raskaalla otsikolla on tärkeä sisältö; kulttuurin ja vapaa-ajan palveluja tarkastellaan kaupunkilaisen näkökulmasta riippumatta siitä, kuka palvelut tuottaa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Jäsen

Nasima Razmyar (SDP) pj.

Arja Karhuvaara (Kok.) vpj.
Laura Varjokari (Kok.)
Otto Meri (Kok.)
Heimo Laaksonen (Kok.)
Mari Holopainen (Vihr.)
Elina Moisio (Vihr.)
Jussi Chydenius (Vihr.)
Niilo Toivonen (SDP)
Mikael Jungner (17.01.2018 saakka)
Sami Muttillainen (Vas.)
Silja Borgarsdóttir Sandelin (RKP)
Terhi Peltokorpi (Kesk.)
Mika Ebeling (KD)

Varajäsen

Otto Kongäs
Niilo Toivonen (14.2.2018 saakka)
Joel Harkimo
Raine Luomanen
Jenni Pajunen
Heidi Ruhala
Hannu Oskala
Päivi Meros
Johanna Sydänmaa

Elisa Gebhard

Jani Valpio
Simon Granroth
Eeva Kärkkäinen
Hanna-Kaisa Simojoki

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan vuosi 2018 oli sen ensimmäinen kokonainen toimivuosi uuden pormestarimallin aikana. 13-jäsenisen lautakunnan puheenjohtajana on toimialan apulaispormestari Nasima Razmyar.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan esittelijöinä toimivat asiasisällöstä riippuen toimialajohtaja Tommi Laitio, hallintojohtaja Kirsti Laine-Hendolin, kulttuurijohtaja Tuula Haavisto, liikuntajohtaja Tarja Loikkanen ja nuorisosiainjohtaja Mikko Vatka. Lautakunnan ja sen alaisten kulttuurijaoston, liikuntajaoston ja nuorisajaoston sihteerinä toimii Miska Nera.

Vuonna 2018 kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kokoontui 19 kertaa ja teki 240 päätöstä. Lautakunta antoi 74 lausuntoa, esimerkiksi kulttuuritoimen lakiuudistuksista sekä toimialaa koskevista valtuustoaloitteista mm. kaupunkilaisten liikuntamahdollisuuksien edistämisestä ja nuorten asemasta päätöksenteossa. Elokuussa lautakunta käsitteli kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan talousarvioehdotuksen vuodelle 2019.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi toimialalle yhteiset avustusperiaatteet ja myönsi ensimmäistä kertaa erillistä kolmivuotista avustusta kohdennetusti liikkumiseen ja harrastuksiin. Lautakunta uudisti nuorisopalvelukokonaisuuden nimikkotilajärjestelmän sekä toimialan tuotteiden ja palvelujen hinnoitteluperiaatteet. Lisäksi lautakunta hyväksyi toimialan osallisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelman vuosille 2018–2021, digitalisaatio-ohjelman 2019–2022 sekä käynnisti kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden suunnitteluperiaatteiden laatimisen.

Toukokuussa 2018 lautakunnan ja kulttuurijaoston jäseniä osallistui pohjoismaisten pääkaupunkien kulttuurilautakuntien konferenssiin Oslolla. Teemoina oli kulttuurin

ja kaupunkisuunnittelun yhteistyö, tapahtumastrategiat sekä taiteen tekemisen ja harrastustoiminnan tukeminen. Syyskuussa lautakunta teki kolmipäiväisen opintomatkan Liverpooliin, Iso-Britanniaan. Matkalla tutustuttiin mm. Liverpoolin Biennaaliin ja kaupungin liikkumishjelmaan, tavattiin kulttuuri- ja liikuntajohtoa sekä vierailtiin paikallisella nuorisotalolla, liikuntakeskuksessa ja keskustakinjastossa.

Kulttuurijaosto

Kulttuurijaosto

Jäsen

Elisa Gebhard (SDP) pj.
Jenni Pajunen (Kok.) vpj.
Timo Vuori (Kok.)
Hannu Oskala (Vihr.)
Pauliina Lehtinen (Vihr.)
Satu Silvo (Vihr.)
Elisa Tarkiainen (Kok.)
Antti Kauppinen (Vas.) (13.6.2018 alkaen)
Otso Kantokorpi
Petrus Pennanen (Pir.)

Varajäsen

Tuomas Finne
Lasse Pipinen
Sirpa Kivilaakso
Marianne Niemelä
Aino Toiviainen-Koskinen
Ville Ylikahri
Jukka Mattila
Katja Niemi
Satu Immonen

Yhdeksänjäsenisen **kulttuurijaoston** puheenjohtaja on Elisa Gebhard. Kulttuurijaosto kokoontui kymmenen kertaa ja teki 38 päätöstä. Kulttuurijaosto huolehtii taide- ja kulttuuritoimintaan sekä kulttuuripoliittikan toteuttamiseen tarkoitettujen avustusten jakamiseen liittyvistä tehtävistä sekä taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien hyväksymisestä. Jaosto antaa lausunnon toimialalautakunnalle tulosbudjetista ja toimintasuunnitelmasta.

Kulttuurijaosto myönsi läpi vuoden taide- ja kulttuuriavustuksia aina isoista taidelaitos-

ten toiminta-avustuksista pienempimuotoisiin projektivastuksiin sekä erillisiin kehittämisavustuksiin. Keväällä kulttuuri- jaosto hyväksyi päivitettyt kulttuuri- jaoston avustusmuodot ja arviointikriteerit, sekä päätti jatkaa alueellisen osallistavan kulttuuriryöön hankekautta uudella kolmivuotiskaudella vuosina 2019–2021. Helsinki-päivänä 12.6. myönnettiin kulttuuripalkinto näyttelijä, ohjaaja, näytelmäkirjailija Leea Klemolalle ja samalla myönnettiin kolme vuoden taiteilija-palkintoa. Syyskaudella kulttuuri- jaosto hyväksyi helsinkiläisten oppilaitosten taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmat Opetushallituksen uudistettujen perusteiden pohjalta. Vuoden 2018 Helsingin kulttuuriteko -palkinto myönnettiin Sanat Haltuun -projektille.

Liikuntajaosto

Jäsen	Varajäsen
Joel Harkimo (Kok.) pj.	Kristiina Ilvonen
Heidi Ruhala (Kok.)	Panu Hämäri
Pekka Löfman (Kok.)	Johanna Temonen
Johanna Sydänmaa (Vihr.) vpj	Joonas Lyytinen
Joonas Kolehmainen (Vihr.)	Nina Miettinen
Leila Vasama (SDP)	Harri Laiho
Jukka Järvinen (SDP)	Pirjo Kivistö
Zahra Abdulla (Vas.)	Markus Lehtola
Marika Sorja (PS.)	Jari Laukas

Yhdeksänjäsenisen liikuntajaoston puheenjohtajana on Joel Harkimo. Liikuntajaosto kokoontui kuusi kertaa ja teki 24 päätöstä. Liikuntajaosto huolehtii liikuntatoimintaan ja liikuntapolitiikan toteuttamiseen tarkoitettujen avustusten jakamiseen liittyvistä tehtävistä. Jaosto antaa lausunnon toimialalautakunnalle tulosbudjetista ja toimintasuunnitelmasta.

Liikuntajaosto myönsi keväällä toiminta-avustuksia, tilankäyttöavustuksia ja liikunnan laitosavustuksia (alle 170 000 euroa) sekä muiden liikuntaa edistävien yhdistysten avustuksia. Helsinki-päivänä palkittiin helsinkiläisurheilijoita liikuntajaoston päätöksen mukaisesti. Syksyllä liikuntajaosto myönsi liikunnan talousarvioon merkityt laitosavustukset vuodelle 2019.

Nuorisajaosto

Jäsen	Varajäsen
Mari Holopainen (Vihr.) pj.	Tommi-Juhani Jokinen
Riina Kasurinen (Kok.)	Konsta Nupponen
Sebastian Franckenhäuser (Kok.)	Helena Kantola
Dennis Hamro-Drotz (Kok.)	Nina Sillantaka
Pauliina Saares (Vihr.)	Juho Heikkilä
Otto Kongäs (SDP) varapj.	Riku Vainio
Niilo Toivonen (14.2.2018 saakka)	Heta Hölttä
Kalle Polkutie (Vas.)	
Teppo Marttinen (PS)	
Oskar Viding (12.12.2018 saakka)	Selma Mäkitalo
Toni Ahva (14.2.2018 saakka)	
Pazilaiti Simayijiang (FP)	Tintti Laiho

Yhdeksänjäsenisen nuorisajaoston puheenjohtajana on Mari Holopainen. Nuorisajaosto kokoontui kahdeksan kertaa ja teki 28 päätöstä. Nuorisajaosto huolehtii nuorisotyöhön ja nuorisopolitiikan toteuttamiseen tarkoitettujen avustusten jakamiseen liittyvistä tehtävistä sekä seuraa nuorten vaikuttamisjärjestelmän ja nuorten aloiteoikeuden toteutumista kaupungissa. Jaosto antaa lausunnon toimialalautakunnalle tulosbudjetista ja toimintasuunnitelmasta. Nuorisajaosto myönsi toiminta- ja palkkausavustuksia sekä erillisiä leiri- ja starttiavustuksia ja lisäksi päivitti nuorisoyhdistysten avustusohjesääntöä.

Liite 1. Suoritteet

	TA2018	TP2018	ERO
Liikunta			
Käyntikerrat	8 400 000	9 635 491	1 235 491
Aukiolopäivät (monitoimi- ja uimahallit, maa- ja metsätalouden tekojääkentät)	2 730	2 827	97
Nuoriso			
Käyntikerrat	1 430 000	1 487 346	57 346
Toiminnan tuottamiseen osallistuneet nuoret	3 300	4 115	815
RuutiBudjettiin osallistuneet yläkoulut (%)	100	84	-16
Kulttuuri			
Yleiset kulttuuripalvelut			
Tapahtumien määrä	1 680	1 961	301
Käyntikerrat	430 000	669 844	239 844
Yhteisöllisesti tuotetut tapahtumat	255	526	271
Haettujen avustusten määrä	990	550	-440
Orkesteri			
Sinfoniakonserttien määrä	44	46	2
Käyntikerrat	110 000	127 702	17 702
HAM			
Käyntikerrat	145 000	170 359	25 359
Museo			
Käyntikerrat	300 000	444 898	144 898
Julkiseen verkkoon avatut tietueet	60 000	70 160	10 160
Kirjasto			
Aukiolotunnit	106 000	10 4701	-1 299
Käyntikerrat	15 500 000	15 632 745	132 745

Helsinki

